

Mèt de hakke euver de sloot is ouch euver...

Herinneringen van Huib Huijnen (eindexamen HBS-B 1965)

'T leek miech wel good um mien herinneringe aon 't Veldeke ins op te schrieve. E geheuge is e tamelek onbetrouwbaar orgaon, meh iech höb me bès gedoon 't verhaol nao woerheid op te teikene.

E bitteke verdoke kinste miech trök vinde in "Henric van Veldeke-College 1920-1970" op bladzij 50, boe ich, zonder naom, vemeld weurt es "overigens een uniek geval", umtot iech den innigste waor dee in al die jaore z'n eindaxame haolde mit ei jaor gym en veer jaor HBS. Ouch toen al wow iech neet in de gewoene tuiel en de statistiek passe."

Iech gong dus vaan 1 gymnasium nao 2 HBS, meh dat gong neet vaan allein. Op 't gym had iech et ierste jaor gei Ingels gehad en ouch de wiskunde waor neet zoe wiet; dat scheelde enne maond. Dat Ingels zow netuurlek in de vakantie weure bijgewerk, mèh dao is gaar niks vaan gekaome. Noe waor iech nog wel zoe schlum te bedinke tot den ierste indruk woerschijnelek vaan 't groetste belang waor, dus lierde iech de ierste weke dat Ingels oet miene kop: un temtasie want vaan boete liere kin iech neet. Nao un week of drei waor 't zoe wiet: iech kreeg un beurt. 'T waor wel gein tien, meh toch wel un ach. Jeh, zag de **Sjarel**, iech kin diech neet, boe höbstiech vörig jaor op sjaol gezete? Op de ierste gymnasium, menier, zag iech. De Sjarel is vaan zien stool gevalle, noets mie probleem gehad mèt dee mins. Wat iech ouch doog, iech hat altied un zeve of un ach.

Tot dat good is gekaome, die twiede klas oppe HBS, waor toch get vaan e wonder. Jummers: iech leep e jaor Ingels achter, en e flink stök wiskunde, meh dao kaom noch get bove op. E paar weke veur de Keersemes meldde iech miech aon 't ind vaan de Franse lès bei Hupperets: "menier, iech höb pijn, iech veul miech zoe kraank, maag iech nao hoes?" Heer beloerde miech ins en zag: "gaank diech mer gaw nao hoes menneke!" Heer vroeg neet of mien mam thoes waor: moojers waose thoes, zoe huurde ziech dat! Enfin, iech höb e paar maond in bèd gelege mèt 'n neerbekke-ontsteking. Dat waor op ziech al gein lol, meh iech miste dus weer e stuk onderwies. Ouch waos 't zoe tot iech eeder verkajdheid en eeder griep wis te vaange. Mien longe wèreke bès good, meh geveulig is 't dao wel, al vaan mien geboorte aof. Dus waor iech eedere winter twie, soms drei kier good kraank vaan un griep. En serieus waor 't wel: hoeg koors en ennen daag of tien in me bèd te beroerd um get aandere te doen es te schlaope. Iech misde dus aordig get eurkes onderwies. Kinnelek waor dat onderwies vaan 't Veldeke zoe flexibel tot dat allemaol euvekaomelek waor. Iech höb der teminste noets get vaan gemèrrek en gong gewoon euver nao de derde klas.

Iech wil mèh zegke: jao, ich höb die sjaol doorloupe vaan veur nao achter, meh neet trök. Ich höb ervare tot dat gymnasium niks veur miech waor, meh höb neet getreurt en es de bliksem me hbs-diploma gehaold, euveriges veural met zoe meen meugelijk oetvoere, boe iech later netuurlek spiet van had.

Versjillende lierare waore erg good, der waore ouch mindere goden bei.

De **Waspik** (netuurkunde), huurde bei de ieredeviesie.

Wassenberg kós geweldig oetvalle: dee waor nogal fel soms. Meh altied stopde heer vief me-nuute danao de lès en booi z'n excuus aon. " 't spit miech, dat had iech neet motte doen." en dat waor daan ouch gemeind. Daodoor kostte ouch get vaan 'm veele en droog ste häöm niks nao.

Es eine e ech good antoord gaof rende heer huppelend nao de katherder ropende "extra tien! extra tien!" en schreef dat ouch in zie beukske.

Die beilèsse bei häöm toes, initieerde heer zellef. Veur zover iech weit waore ze veur niks. Ik höb wel 'ns gezeen (en gehuurd, iech had toen verekkes gooi oere) tot heer "vanavond bij mij thuis", zag, hiel, hiel zachjes, terwijl heer neve une zwaake lierling stond. Heer waor der veur z'n gooi lierlinge, die heer stimuleerde, en veur z'n zwaake lierlinge die heer steunde.

Heer wèrkde ziech ouch kepot. 'T hoeswerk dat veer maakde, naam heer mèt nao hoes. Kalbasse vol kajejes. Daan kraogs te 't trök mèt, per som, e punt. Es dat noe en twie waor of zoe stond der altied get bei: ""heb je er wel aan gedacht dat..." en daan kaom de clou. De volgende lès kostte daan weer diezelfde som inlievere, meh noe good netuurlijk. In ze beukske woort d'n twie doorgehaold en kaom der un tien te stoon veur die som. Jao, dee heel dat per som bei! Dat hat twie resultaote: op de korte termijn: de hads altijd zoeveul punte al bei-ein dat ste, ouch es te un veer veur 't proofwerk maakdes, altied 'n voldoende kos höbbe. Ouch schlechte lierlinge hoofde de mood neet te verleere. Op de lange termijn: doordat ste die somme altied obbenuits zaogs es ste 't nog neet hads begreepe, druppelde oeteindelijk toch get begrip in dat köpke vaan diech, wat oeteindelek dus geweldig heelp op ten exaam.

Volges miech had heer op 't eindexaam aonmerkelijk hoeger punte es 't Nederlandse gemiddelde.

Ouch opvallend: mit z'n merkwaardig läöpke, zègk mer dribbelke, ze sjaalke en z'ne parfum zow heer eigenlijk gans geschik zien gewees es pispao. Aofwiekend en dus de lieraar dee gepes moos weure. Noets gebeurt, zoever mien kinnis reik. Dao leep in die lèsse eigenlijk noets get vervelends aof. Wat de reie waor wèt ich neet, meh heer hat beslis gei schrikbewind, in tegedeil, en toch had heer gezag.

Ich höb aordig get lierare verslete, meh heer staok der mèt kop en sjouwers bove oet. 't Innige wat iech häöm koelek naam waor tot iech häöm mèr ei jaor höb gehad, meh van dat ei jaor höb iech me ganse leve plezeer gehad. Ich zègk rechoet: ich been de mins nog altied dankbaar, ouch al had iech noets extra lèsse of zoe nuudig.

Oets bin iech docent gewore en ich kin diech zègke: heer is miech altied e veurbeeld gewees.

Sjefke (biologie) verèkde 't um eus naome te liere. In de ierst lès woort wee bei de deur zaot beneumd es "deurmans", eine bei de vinsters es "raammans". Aoch den dreeger vaan 't klassebook kreeg zoe-eine naom. Weier woordte veer aongeweze, neet genump. Iech rappeleer miech noch good un lès boe heer, zoe-es gebruikelijk, begos mèt euverhure, wat netuurlik neet onverstandig waor. Heer begos bei de jong bei de deur, stelde n vraag en kreeg e verkierd antwoord, voont heer. De volgende: zelfde antwoord. Heer gong de ganse klas aof, en woort al meh mie giftig. Dao zaoten ers te bubbele vaan de zenewe. Ich zaot sjus gans aon de aandere kant vaan de klas, en zaog netuurlijk mie "momint" aonkomme, meh hat nog eve tied mich te bedinke (dat luk soms). En iech bedach, neet zoe vreemp, tot heer dat inderdaad zoe op 't bord had gezat, en iech wis hiel zeker tot 't sjus zoe in mie schrifke stoond, wie al die jonges veur miech 't al gezag hadde. Dus gaof iech gein antwoord op zien vraag meh zag "menier, 't steit zoe in mie schrif". Heer zag niks mie, zadde de gooi tekening op 't bord, met e geblaf "overnemen!" 'T gong euver haploid en diploid, en de kiemplanten vaan vaares zien haploid. Heer hat ziech, en dat waor inderdaad den innigste kier tot häöm dat gebäörde tot iech debei waor, gewoon vergis.

De inhaajd vaan zien lèsse daorentege waor oetstekend. Heer ging altied nao de essentie, nao de clou. Urges in 1956 waos 't DNA-verhaol gepubliceerd; veer kregen 't in 1963 op euzen teleur. Eiwit-synthesen in un cel: veer höbben 't gehad. Iech herinner miech tot iech miech es ierstejaors elektro in Eindhoven, allein op basis van Sjefkes lèsse, probleemloos kos buttele mèt derdejaors biologie-jonges vaan Utrecht euver biologische onderwerpe. Bei naozeuke kreeg iech, of eigenlijk Sjefke, kier op kier geliek! Gein plezeerige lèsse, meh, verdomd, heer brach diech get bei. Toen iech es beivak "medische elektronika" doog, hat iech met de basis dee heer miech gegeve hat duudelik une veursprong op de aander studente. Dat von iech oeteindelijk toch bepaold un prestatie vaan Sjefke.

Veer en vijf HBS had iech den **Homo** (Hoekstra's Onovertroffen Methodisch Onderwijs) veur netuurkunde. Dat waor neet zoen gooi combinatie, dat heet hiel slech oetgepak. Veer waore, en dat waor toen oetzunderlik, "zwerfklas". Veer hadde dus gei vas lokaal wie de mieste klasse, meh gonge nao die lokale boevan de klas op dat momint in e vaklokaal zaot: ut netuurkundelokaal, of bij aardrijkskunde of zoe.

Bei den Homo lierde iech noets mien lès. Es veer in de klas kaome pakde iech me netuurkundebook, loerde ins dao-in tot iech wis boe veer waore, en dat waor ut. Heer waor, vraag miech neet boerum, trop oet miech te pakke te numme, meh iech hat bei netuurkunde altied 't gooi antwoord. Heer kreeg kinnelek in de gate tot iech dat nuudig hat, even dee blik in dat book en eine veize kier zag heer, toen veer binnekaome "Huijnen, blijf jij maar voor dat bord staan." Dat waor neet zoe schoen. 't Gong euver kernfysica, toch al neet miene favoriet. Toen eederein zaot stelde heer miech un vraag, en nei, iech wis 't neet en dus gokte iech. In dit geval waore der mèr twee meugelikheden en helaas, iech gokte mis. Aon de groete lach op zie geziech en aon de bedinkelijke blikke oet de klas, zaog iech tot ut mis waor. Meh iech gaof neet op, lulde vaan wit zwart en heer zaog neet boe iech de zaak vernagelde en mos miech oeteindelijk zonder negatief kommentaar laote goon. De klas laog blauw van 't lache.

Toen kaom ut eindexame. Um ondroogrondeleke reie mochte veer us punte vaan ut schriftelik neet wete. Allein of ste un vreistelling vaan 't mondeling hads of neet. Neet bei den Homo! Dee schreef de naome vaan eiderein dee minder es un zis hat op, mèt dat punt derachter. Vaan "bemoediging" gesproke!

Bei dat natuurkunde exame gong get mis. Umtot dat ganse vakgebied zoe oet waor gedeid, waor beslis tot twie jaor teveure gekoze woort welke deilgebiede gevraag zouwe weure. Vaan de aander stökke mos me wel de basis wete, met hoefde me neet de diepte in te goon. Ei van de dinger die dat jaor neet gevraag zouwe weure waos 't beginsel vaan Watt. Wat stoont dao es opgave in den exaam: ein varatie op 't beginsel vaan Watt! Ich, en iech neet allein, zweette! Oetindelik loste iech 't op, mèt get naodinke en gebruik makend van ut feit dat de verdampingswermt van water veul groeter is es de soortelijke wermt. Daoveur kreeg Huijnen vaan den Homo nul punte! "Je kletst uit je nekharen" waor zien kommentaar. Iech nao de Waspik. Dee loert nao me schriefsel en zeet: jong, dat klopt wie un bus wat stiech dao höbs geschreve. Kostte miech twie vol punte op mien exaam! Iech hat nog altied un vrijstelling, dat wel! 'T examegezètsche debei gepak. Dat kraog ste later en dao stoonte de oplossingen in. De oplossing? "geklets uit de nekharen" stoont der in! De vraag waor: zit er, aan het einde van de proef, nog water in vat A. Dat liekent miech un duudelike vraag die allein mèt "jao" of "nei" beantwoord mos weure, meh boe ze helaas ouch nog een kloppende argumentatie bei zouwe wille zien. Iech hat bewese: jao, aon ut ind zit er altied nog water in vat A. De examengezèt onderscheide drei mögeliikhede: jao, sjus neet mie, of gaar neet mie, meh kaom neet tot un oetspraak. Dat is gein oplossing: dat is geklets!

Broekie (wiskunde), waor beter es z'n rippetatie. Heer waor werkelijk good in 't oetlègke, en kós z'n lierlinge beter daan veer dachte. 'T gong euver integrere en iech hat häöm niks gevraag, meh heer zaog 't aon me geziech of zoe, dat weet iech neet: "ja, Huijnen heeft het weer niet begrepen". 'T klonk altied get nasaal, meh heer hat wél geliek, meh alloh, heer vertelde 't nog une kier boenao zélf Huijnen 't begrepe heet.

Vaan häöm herinner iech miech tot heer in de veerde of vijfde e proofwerk trök gaof en aon twie hun werk gaof met es commentaar "allebei een negen. Ik weet hoe jullie eraan zijn gekomen, maar zie maar dat je dat op eindexamen ook zo lukt". Wijer maakde heer dao gein wäörd aan voel.

De **Bökem** dee mèt veul plezeer oetlag wat 't verschil waor tussen une stier en une os. Dat hat 'm enne lierling, enne boerejong, beweerde heer, gezag: ennen os is un stier dee vaan zien mannelijke rechte beroof is. Heer stond te glumme vaan plezeer...

De **Spons**, dee nog dezelfde pakke droog vaan toen heer veur 't iers lès gaof, meh die daartig jaor later, toen veer lès vaan häöm kraoge, weer in de mode waore. Heer kos good vertelle en iech vont die lèsse wel leuk, met die geschiedenis betekend vööl oet diene kop liere en dát waor netuurlik minder geschlaag! Heer hat diks leuke grepkes mèh op zeker momint begosse veer te vermoede tot heer die in ze boek debei geschreve hat. Veer naome de proof op de som. 't Is mèr eine kier gelök: dee heel hiel good bei boe heer waor gebleve, meh eine kier is 't us gelök häöm un lès twie kier te laote geve. "Nee meneer, daar zijn we niet; we waren gebleven bij..." En inderdaad, op zjus dezelfde mominte kaome sjus de zelfde grepkes. Leuke grepkes, dat wel!

De **Pudding** waor enne serieuze! De taole waore noe neet miene faort, dus dat Duits dat kaom noets wiet bove de zes, miestal d'r onder. En daan die verèkde "schwere Wörter"! Vaan boete liere: ich kin 't nog altied neet, en toen ouch neet. Dat gong altied fout, wel de gooi vertaoling, meh schrieve, ho mer! Dus regende op gegeve momint dreie en veere. Belde dee gooie maan miene pa! Von iech e gans schlech idee vaan häöm! Noe waor miene pa op dat punt lakoniek, gelukkig. Later, vööl later, wie 't neet zoe geweldig gong mèt de studie in Eindhoven, spraok iech häöm nog es. E waor werkelijk fantastisch, zoe es heer prebeerde miech e hart onder de reem te steke, en geine gussel, nei, her had ech verstandige praot. Leede mèrreke wiewöl vertrouwe heer in miech hat, terweil heer gans good wis tot mien Duitse punte ehhhh, nogal zwaak gewees waore. En heer zaot neet te lulle, nei, dee meinde wat heer zag.

Frans waor neet mie leukste vak. De punte gonge zoe vaan drei nao zes en trök. Gek, tot die Franse miech alleweil hiel good verstoon es ich dao me bis doon um mèt ze te mojle.

Dat Frans is eine kier toch erg benkelik gewore. Iech gong vaan drei nao veer HBS, mèh had e herexame Frans. Tja, dat woort in die vekantie al mer oetgestèld en oetgestèld en oet-eindelek had iech geine miljaar gedoon. Toen kaom dat herexame. Bleek tot al die erm kandidate in ein klas woorte geduid, met eine surveillant. Alles zaot doorein, van alle klasse en van alle vakke. Iech kneep 'm wel e bitteke. Iech vroeg aon de jong neve miech "wat moos stiech?" Heer bleek e jaor awwer en mos wiskunde. "Wat tunks diech, zouwe veer ruile?" Dat vond heer e good idee, en dat höbbe veer dus gedoon. Achteraof waore veer allebei hiel content.

Iech höb mer hiel kort lès gehad vaan de **Pie**. Es me geheuge miech neet in de steek liet, veel heer un tedsje in en kreege veer daonao d'n **Otter /Bartje**. d'n Otter waor gein aonwins, dee mins dach tot veer allemaol elf jaor waore. Dee waor zoe keurig tot bei häöm in den hoof alle veugelkes understebove vloge, tot ste hun vötsjes neet zaogs. 'T ergste waor, dee mins waor bevrund mèt miene pa, dee ouch lieraar waor, en dus vont Otten tot iech e veurbeeld mos zien. Tja, dat waor iech op gebied vaan liere neet ech! Meh ouch de methode "de Pie" sloog bei miech neet ech aon.

Ich höb mer twie kier veur de Pie ziene buroo gestande.

De'n ierste kier waor ich door Bakker, de Sik, d'r oet gestamp, en iech waor miech vaan gei koed bewus. Gewoenlek laog iech in mie heukske te schlaope en had niemes las vaan miech, meh noe waor er kinnelik get mis. Dus vroeg de Pie wat er loos waor en iech vertilde tot iech dat eigelik neet wis. "Eh, welke dag is het vandaag?" vroeg heer miech. 'T waos maondaag. Och, zag heer, gaank de volgende lès mer stillekes weer op den plaots zitte. Es de Sik d'n aovend teveure verlore hat mèt bridge, waor heer neet te geneete. 'T incident heet gein gevolge gehad.

De Sik (scheikunde) kos z'n pappenheimers. Heer vroeg miech noets un som, heer wis gewoen, dee los die altied op, meh iech waor wel altied de klos, want heer vroeg miech steevas de formule vaan 'n verbinding, en die verekte iech te liere. Iech voont häöm ouch ein vaan de betere docente; es heer miech weer zoeget onmeugelijks vroeg es zoe'n formule, griemelde heer altied debei, zoe vaan "veer kinne us!" 'T waor werkelek bedoeld zoe van

"jong, gaank dat es liere!" Veer hadde ouch praktikum en eine kier had iech dao koffie gezat. Filtrere is un scheikundige vaardigheid, neet? Heer deeg der neet meuilik euver, meh preufde der toch leever neet vaan.

Her leede us arsenicum preuve. Eine maan tegeliek, heer deneeve, bei 't fonteinsje aon 't ind vaan de groete demonstratietaofel. Heer gaof sjus aon wie dat dat mos weure gedoon. D'r is geine doed gebleve huur!

Ouch leuk: de demonstratie sjeetketoen. Heer heef mèt une hamer op zoe e plukske en beng! Toen mog eine vaan us 't doen, netuurlek dee mèt de mieste präötsjes. Dee moch, mein iech, zéllef zenne pluk ketoen draof trèkke en dee hat, stoere jong, une flinke dot gepak. Heer heef: niks netuurlek. De Sik hat de sjeetketoenwatte verwisseld mèt onbehandelde watte, de zuus 't verschèl neet. Meh veer moste wel lache toen dee mèt die groete moil, noe eve vreemp stound te loere.

Ao jeh, de twiede kier veur de Pie?

'T waor eindexame, en veer hadde alles achter de rögk. Veer moste um twie oor bei-ein kaome in ein vaan de kelders en dao wachte op d'n oetslaag. Dao heet eederein zitte zweite en waor ederein verrek nerveus. Allein hat "Huijnen het weer eens niet begrepe" en waor nao hoes gefiets, gelukkig perceis twie-en-un-haaf minuut fietse vaan schaal, inclusief ut stalle en aofsleete vaan de fiets. Ich hat 's möreges nog e mondeling Frans gehad: dat waor verrèkes spannend gewees en iech waor hardstikke meuj; waor op me bèd goon schlaope. Tege veer oor gong den tèlefoon: of iech me diploma toch nog zow wille ophoole! Toen iech in de lieraarskamer arriveerde, loerde heer wel eve lielik nao miech, meh feliciteerde miech toch wel van harte. Sportief waor heer zeker. En och jao, die taole vaan miech? Eederein waor verpopzak, want dao stonte drei zeves op un rei!

Huib Huijnen, jannewarie 2021